

Recenzenți

Prof. univ. dr. Otilia Hedeșan,
Universitatea de Vest din Timișoara

Lect. univ. dr. Ana Samardžić,
Facultatea de Filologie Clasică și Poloneză
„Adam Mickjevič” (Poznań)

Redactare

Irina Sercău

Tehnoredactare

Dorin Davideanu

Lectura și corectura

Conf. univ. dr. Virginia Popović
Facultatea de Filosofie, Universitatea din Novi Sad

Redactarea tehnică

Dr. Slavoljub Gacović

Coperta

Zoran Pejović

Ilustrația copertei

Radoš Paunović

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Literatura populară a românilor din Serbia de Răsărit / ed. îngrij.,
introd., note și indice de Slavoljub Gacović și Virginia Popović (ed.). -
Timișoara : Editura Universității de Vest, 2022
5 vol.

ISBN 978-973-125-910-9

Vol. 5. - 2022. - ISBN 978-973-125-915-4

I. Gacović, Slavoljub (ed. șt.)

II. Popović, Virginia (ed. șt.)

821.135.1

© 2022 Editura Universității de Vest din Timișoara,
pentru prezenta ediție

Editura Universității de Vest din Timișoara

Calea Bogdăneștilor, nr. 32A, 300389, Timișoara, România;

Tel.: +40 - 256592681; E-mail: editura@e-uvt.ro

LITERATURA POPULARĂ A ROMÂNILOR DIN SERBIA DE RĂSĂRIT

V

Ediție îngrijită, introducere, note și indice de
Slavoljub Gacović și Virginia Popović

**Editura Universității de Vest
din Timișoara
2022**

CUPRINS

ANTOLOGIE DE FOLCLOR LITERAR ROMÂNESC DIN SERBIA DE RĂSĂRIT, vol. V.....	3
VI 1. POVEȘTI.....	5
Ćicirigu.....	7
Albii.....	8
Petrișor.....	9
Vulpița cu lupu.....	14
Poveș' a lu Ćinu cu Voikița.....	16
Col'eșîța.....	18
Colesîța dî după fag.....	19
Pacală 1.....	19
Pacală 2.....	22
Pacală cu puopa.....	29
Povasta lu Pacală.....	31
Ginduța 1.....	39
Ginduța 2.....	43
Ginduțu.....	46
Neginuța.....	50
Lupu cu păcurariu.....	54
Ursătuoril'i 1.....	55
Ursătorl'i 2.....	56
Ursătuoril'i 3.....	58
Ursa.....	60
Fata l'enqasă.....	60
Orș taică, orș maică.....	62
Albina cu ariču.....	63
Albina cu arișu.....	65
Povasta cu albină.....	69
Ĭi se ie albina năgră.....	71
Cum a făcut Dumneđău pomîntu..	71

Cînd Dumnezău a făcut pomîntu...	73
Dracu cu Dumneđu lucră în parce	74
Dracu cu Dumneđu	
rîndaș la mura...	75
Di se Dumneđu a fužit pi șeri...	77
Povastă cînd a mîers Dumneđu	
pră pomînt...	78
Povastă cum a slobădit Dumneđu	
piăsări pe pomînt...	80
Cum a luvat Dumneđu	
caprîl'i la dracu...	81
Cum a lasat Dumneđu	
cîni și lupi...	82
Cum a lasat Dumneđu	
străliț, puris și paduki...	82
Cum l-a batut Dumneđu	
pră dracu la moară...	83
Di se Dumneđu n-a măi lasat	
sî să vadă ai vii cu ai muorți?	84
Cum a sortăit Dumneđu	
lumiă pră pomînt...	85
Povasta-lu Sîn-Toaderi...	85
Povasta cu Sîn-Toadiri...	89
Fata a saracă dă mumă	
și Sîn-Toaderi...	93
Carje înparce parce-ș fașe...	94
Peșcarîu cu vulpiă...	96
Țaru și saracu...	97
Povasta nîauđită, nîvađută,	
nîcređută...	97
Dracu în sacu...	100
Mujariă frumoașă...	101
Pîrsu moșului...	103
Mujare – nopîrcă...	105
Din se ie facută mujariă...	107
Di cînd sînt fîarîl'i...	108
Povasta đispre tutun...	109

Cum șaril'i s-a lasat de însurat....	110
Cum svići Aranželu a-nvațat lucru	111
Fata coțcare cu țaru.....	112
Cum ie pi lumiă-ia.....	114
Baba, Vrîjituare minșinușă.....	115
Clinga, școlariu drașilor.....	117
Đa-rîndu iastă naruođ.....	119
Țiganu și zmîu.....	121
Mqara lu Śicu lu Iova și rași.....	124
Povasta cu gîscarița.....	126
Povasta cu bobu.....	132
Baba Marta cu cojoașil'i.....	133
Baba cu dqașpriășe cojoașe.....	134
Svîntu Il'ija și drași.....	135
Gros, londonos, đîua noua coț.....	136
Baba, fata și cățaqa.....	137
Spîndi, copii saraș.....	137
Žiñeri în casă.....	138
Doă verișoare.....	139
Fata și pețitori.....	139
Rînosu și mușosu.....	140
Firga.....	141
Povasta dă pră Țîrnivîr.....	141
Cum s-a împacat nuroril'i.....	142
Vîrbotă.....	142
Duoî fraț puș în Luna.....	144
Cloța cu puî.....	145
Cluoța cu puî.....	146
Pail'i babi (Pail'i lu Dumneđu)....	147
Di se leamnu nu măi mîearze.....	148
Di se șeriu să rîdicat în sus.....	148
Povastă lu iarbă „rușîne”.....	148
Di se să rup țoal'il'i.....	149
Cum a căpătat fuocu fum.....	149
Povasta cu oamiñ înalț.....	150
Nuie cum ie đis, numa cum ie	
reșît.....	151

Muma drașilor cu un ocju în frunțe.....	151
Povastă alu Biberagă.....	153
Povastă lu Ginojeva.....	160
Povastă đispre doi fraț.....	163
Conacu đin Babilion.....	164
Cînd am fuost jo batrîn.....	165
Sveć-Il'ija cu dracu.....	166
Stan Mirtan.....	169
Povasta lu porcarită.....	170
Ala marje c-o urieke așcernută da cu alaltă astrucată.....	174
Moșu vrajîtorju.....	180
Đi še sã cjamã muncil'i Dăl'ijovan.....	184
Povasta plugariului.....	184
Țiganu cu calu.....	186
Cum a vrut sî sã înșoarie șoarl'i.....	186
Casa đi matasă.....	188
Cum saturl'i ș-a capatat numil'i.....	189
Govja cu danacu.....	190
Cum s-a facut brșasca cu șovan.....	191
Popa morariu.....	191
Fata în soldație.....	193
Cum s-a împarțit împarațil'i.....	198
Carje adună nu manîncă.....	199
Țarna cu vara.....	200
Pătru Fio-vaș.....	202
Moșu Cîce.....	216
Țaru cu tovaru.....	218
Povasta lu Balaș.....	220
Alatu lu dracu.....	221
Fîrtatu Muțuțoiatu.....	222
Storăna đin lup.....	226
Cafana în câmpu al marje.....	228
Fata cu lopata.....	238
Baba cu moșu.....	239
Trocu văduvi.....	242

Sorița vulpița.....	243
Carje fașe, lui iș fașe.....	246
Calu cu bou.....	249
Țiganu cu pacurariu.....	250
Învațatu lu uoț.....	251
Vistărija.....	254
Carcea lu muma lu dracu.....	256
O fată profacută.....	256

V 1. 1. POVEȘTI UMORISTICE..... 259

Astavară la Cračun	
mîncai mîere d'in trun prun.....	260
Două babe tăinuie.....	262
Pacat or nuje pacat.....	262
Cum a cumpărat Rumînil'i piașce..	262
Vara cu țarna.....	263
Tragula și caldarja.....	263
Je bună fată, dar je bună și varđa..	263
Care je măi tare.....	263
Vîntu și cojocu.....	264
Șoara mică cu a mare.....	264
Omu și merla.....	264

VI 2. LITERATURA AFORISTICĂ, ENIGMATICĂ ȘI ALTE FORME LITERARE..... 275

VI 2. 1. Proverbe și maxime..... 277

VI 2. 2. Ghicitori..... 394

VI 2. 3. Întrebăciuni..... 427

VI 2. 4. Toasturi..... 432

VI 2. 5. Rugăciuni și soroceli..... 435

Tata al nostru.....	435
Rugare până-n culcare 1.....	436
Rugare până-n culcare 2.....	436
Sî ȋia Dumneȋău.....	436
Rugamîntu praznicului.....	436
Rugamîntu la luna nouă.....	437
Ihu, lună nuao.....	437
Lună, lună nouo.....	437
Lună nuoa.....	438
Rugamîntu la lună – ȋi ris.....	438
Soroșȋala cu mîȋa.....	438
Dȋamne azutȋ.....	438
VI 2. 6. Înjurȋturi și blesteme.....	439
Blastȋămu.....	444
Ȇșu pi calȋări.....	444
Pi cîmpu cu sîmiȋic.....	445
BIBLIOGRAFIE.....	451
ÎNREGISTRATORII ȘI INFORMATORII	453
RECENZII.....	455
POSTFAȋĂ.....	465

Imprimat la
Tipografia Universitȋții de Vest
 Calea Bogdȋneșȋilor nr. 32A
 300389, Timișoara
 E-mail: editura@e-uvt.ro
 Tel.: +40 - 256 592 681

1. Cîcîrigu¹

A fost odată un moș și o babă care avut mulce găiîn și-un cocoș. Cînd-god a dat baba la găiîn boabe să mănînche, cocoșu nițodată n-a mîncat. Moșu cînd a bagat sama, întrîabă cocoșu dî ce nu manîncă, da cocoșu i-a spus că nu mănîncă că-ș norojeșce cîcîrigu, da baba pe urmă nu vrîa să il spiîe. Ama biîne, moșu să rîagă de cocoș să mănînche că baba, ves-tu, o să-i spiîe cîcîrigu. Cocoșu îl crede pe moș și să puîe să cl'ontăne boabil'i, cl'ont-cl'ont, cl'ont-cl'ont pin obor și a mîncat boabil'i. După ce a furșit, cocoșu să duce la babă să-i spiîe cîcîrigu, ama baba să face a dracu și nu vrîa.

După ce vazu cocoșu cum îe trîaba cu baba, să rugă de mărăcîni de mură să-l zgîrăie pe moș, moșu să bată baba, baba să-i spiîe cîcîrigu. Ama, mărăcîni de mură nu vrîau să zgîrăie moșu.

Ce să facă cocoșu, îel să rîagă de capră să pască fojîl'i la mură, mărăcîni dî la mură să zgîrăie moșu, moșu să bată baba și baba să-i spiîe cîcîrigu, ama capra, să face a dracu, și nu vrîa.

Să rîagă, acuma, cocoșu de lup să mănînche capra, capra să pască mura, mărăcîni la mură să zgîrăie moșu, moșu să bată baba, da baba să-i spiîe cîcîrigu, ama și lupu i-a spus la cocoș că nu vrîa.

Biîne, să duce cocoșu la un lovîgiu și să rîagă de îel să să îa după lup, lupu după capră, capra să mănînche frunza la mură, mărăcîni dî la mură să zgîrăie moșu, moșu să bată baba și baba să-i spiîe cîcîrigu, ama lovîgiu nu vrîa.

Îar, pl'acă cocoșu și să rîagă de șocîce să rîadă curaua la pușca lovîgiului, lovîgiu să să îa după lup, lupu după capră, capra să-nchapă să pască frunza dî la mură,

mura să zgîrăie moșu, moșu să bată baba și baba să-și spiește cîcîrigu, ama și șocîcîl' nu vrîa.

Țe să facă cocoșu, s-a mîi rugat de mîta să să ia după șocîce și mîta a zîs că vrîa. Așa s-a loat mîta după șocîce, șocîcîl'i a-nceput să-și roadă curaua la pușca a lovgiului, lovgiu a plecat să-npușce lupu, lupu cînd a vazut lovgiu cu pușca s-a loat după capră, capra s-a pus să pască fojil'i rugului, rugu fuga la zgîrăiat pe moș, moșu s-a năcăjit și a-nceput să bată baba și mîi pe urmă baba pî-a fuga spală cîcîrigu cocoșului.

2. Albi²

Pitul'îca ș-a facut cui^{bu} într-o livade, a clocit ia cît a clocit și a scos cînc puii^t. După cîtăva vreme dă vulpi^{ia} pisce pitul'îce în cui^b și cînd vazu puii^t îi spu^{ne} pitul'îci că ie pîrlogu al iⁱⁱ pe care trebuie îndată să-l are și pîntru așa lucru pitul'îca m^oară să-ș muce puii^t. Ama, pitul'îca șcîe că nu poace să fie așa ceva și să roagă de vulpi^{ie} s-o lasă cîceva zîl'e să-și mîi criască puii^t. Ama, vulpi^{ia} je o^ață și vrîa să înceluie pitul'îca, și îi zîce, dacă în dai un puii^t ce mîi las cîceva zîl'e. Priveșce saraca pitul'îca, nu are încotro și îi dă vulpiⁱⁱ un puii^{șor} să-l mînînce. Mîne zî vulpi^{ia} iar vi^{ne}, bacsama să-ș are pîrlogu, și pitul'îca saraca de ia, ce să facă, n-are încotro și mîi dă vulpiⁱⁱ un pui să-l mînînce. Vulpi^{ia} o^ață, vi^{ne} mînezî iar să-ș are pîrlogu și iară ia un pui, și așa zî după zî, în toată zău^a până n-a mîncat to^t puii^t.

Țe să mîi facă păsăricu^{ța}, număi poace de ofîcîcă cîntînd pin dos și zburînd din criangă în criangă până nu dă pisce un cîne alb pe care to^t îl cheamă Albiⁱ. Cîntînd de dor după puii^t iⁱⁱ îi spu^{ne} tot lu Albiⁱ cum i-a mîncat vulpi^{ia} to^t puii^t. După ȇ-a scultat-o, îi spu^{ne} Albiⁱ pitul'îci să găsască vulpi^{ia} și să-și spună cum s-a săturat de brînză dintr-un caș mare într-o pa^dină și dacă vrîa vulpi^{ia} să mînînce, păsărica vrîa să-și arăce unde ie cașu cu

brînză. Vulpi^{ia} ascultă pitul'îca și pl'acă după ia în dos și cînd vazu pe Albiⁱ al albu încola^cit ca cașu de brînză ia să răpezi cu gura să mușce din iel, ama baș atunc Albiⁱ să întoarsă și o lo de gât pe vulpi^{ie} și o omări. Păsărica nu mîi poace de drag și ȇricăi^{ind} cîncecu iⁱⁱ vede că o mu^{ie}re vi^{ne} pe pocecă cu cobel'ica cu o^al'e pl'îne de legume pîntru lucrători. Bi^{ne}, păsărică să gîndi să-și întoarcă lu Albiⁱ biⁿil'i ȇe i-a facut și să prefa^{ce} că nu poace să zboare ca un pui din-naincă mu^{ie}ri pe pocecă. Mu^{ie}ria lasă jos cobel'îta cu o^al'il'i pl'îne de mîncare și să ia după păsărică, și a col'a s-o prindă, a colo s-o prindă, da Albiⁱ vi^{ne} din parcă alaltă și mîncă legum^{ia} to^ață până să sature și-ș facu în dos, da păsărica după ȇe vazu că a furșit tri^{aba}, zbură și ia. Cînd să-ntoarsă mu^{ie}ria la legume vazu cum ie tri^{aba} și începu să să lălăie pe drum până acasă să fiarbă alce o^al'e cu legume. Așa pitul'îca i-a întors lu Albiⁱ bunăta^{ca} ȇ-a facut-o pîntru ia cu bunăta^{ce}.

3. Petrișor³

A fost vrodată în vremur'i al'e bătrîne un om și o mu^{ie}re care a trăi^t bucurîndu-să cu copilașii lor, al mîi mare copil care l-a kemat Petrișor, da soru-sa a mîi ȇnără nu șcim cum a kemato – pă aia și așa a fost înaincă la mult aⁱ în vremur'i al'e bătrîne.

Într-o zî să-nbolnaveșce mu^{ie}ria, muma copiⁱilor, și după cîtăva vreme m^oare, da copiⁱi rămînd sara^c de mumă. Trece cît trece și tată-su l'-adu^{ce} mumă vitrăgă. După cîtăva vreme muma vitregă a fost mult ra cu copiⁱi. Întotȇuna spu^{na} mulce pe iⁱⁱ, zbiera după iⁱⁱ, îi o^ara, nu l'e da mîncare, ama și aia nu i-a fost destul numa să pu^{na} pe capu la om în toată zău^a să-și aducă pe copiⁱ deparce în dosu al mare stolos și neguros pe vr^{un} munce cu vîrfu până-n ȇerl' de unde nîma niȇodată nu s-antors.

Tată-su s-a ȇinut cîtăva vreme și mîi la urmă n-avut încotro și s-a dat după mu^{ie}rsa. A loat copiⁱ de mînă

și troaca pe care undeva pe drum s-o umpl'e cu apă și a p'ecat deparce să-i aducă în dosu al mare stolos și neguros pe vrund muncă cu vîrfu până-n ceri de unde nîma niçodată nu s-antors. Cînd ajuns a lasat copii la un loc până iel, bacsama, a p'ecat să aducă apă. Ama tatăsu atîrnat troca într-un l'emn aproape de copii. Pisce noapce a-nceput să bată vîntu da gura la troacă fluieră și troncăne de l'emn. Da saraçi de copii întotdeauna zîca cu mare bucurie: troaca tronc – tata vine. Așa l'-a trecut noapca așceptînd pe ta-su cu frica în sîn de jigodiî sîrbaçiçe care urla în toace părțil'i. Fincă ta-su n-a venit iij a gîndit să să întoarcă acasă, da așa ceva nu ar puca să nu fi loat Petrișor în ghep cîta cînușe până n-a p'ecat. Până ta-su i-a dus în dos iel col'a-colo a presărat cîta cînușe pe drum și acuma mirior, mirior după cînuș-aia s-antors acasă în murgu nopți în vremea de cîină și a statut zgîrçit la ferjastă pitulaț. După ce a cîinat muma lor a vitrăgă a zîs, cum ar fi bine să fije miçiciji acuma acasă să mîninçe frămăturil'i č-a rîmîns pe masă. Da saraçi de copii flămînj să ivesc di la ferjastă. Muma vitregă fuga îi bagă în casă și-i întreabă cum a uspijit să să întoarcă. Copii i-a spus cum a loat cînușe, da i-a cu gîndu rău i-a spus la copii că ie mîi bine să i-a faină de porumb că ie, vestu, albă și noapca să vede mîi bine, să să întoarcă mîi cu dimiņața acasă.

Mîine zî tată-su iară i-a dusă în dos, da cînd a trebuit să să întoarcă dimiņața pe unde a prăsărat faina de porumb n-a mîi fost niçiunde că pisce noapce a l'ins-o iepurii și iij niçicum n-a știut să să întoarcă acasă.

Ce să facă Petrișor, cum a putut și a șcut ș-a facut un arc cu mîi mulce sul'iț și a p'ecat pin dos să omqare vro jigodiije sîrbaçiça de mîncare da pe soru-sa a suit-o într-un l'emn mîi mare.

Merge iel așa pin dos și vede iribiță și taman să da cu sul'ța s-o omqare, i-a începe să vorbișcă ca omu rugîndu-să de iel să n-o omqare că osăi da un puî al iij cînd o scoça puî. Merge Petrișor înaince și dă pisce arăț

și taman îl ia la oiçi cu sul'ița, arățu să roagă de iel ca omu să nu-l omqare că o să-i da un puî al lui cînd o avia puîșori. Biîne, nu-l omqare și pe arăț ca cum n-a omărit iribița. Mergînd așa pin dos toată păsărica să rogă de iel să n-omqare că o să-i da un puîiț.

După aia întîn'eșce Petrișoru iepurli, vulpija, vîezurli și așa la rînd porcu al sîrbaçiç, pîi lupu și mîi la urmă întîn'eșce ursu. Toț iij vor să-i da cîc-un iepuraș mic cînăr, cîc-o vulpiçiça, vîezurel, porcul'eț sîrbaçiç, lupul'eț or ursul'eț numa să nui omqare, săi-i lasă să-ș traiască viața.

Ce să facă Petrișor, fincă i-a lasat pe toț vii, să întoče îndărăt la soru-sa și amîndoi cul'eg cîta urzič, cîta drăgăvii și alcă ierburî ce șciu că să mînîncă și tot pun într-o olçiça batrîna care a gasit-o la o col'ibă părăsîtă, pun pe foc și ferb l'egumie și o mînîncă. Așa a trecut aji până copii a crescut da taița cu ogariji lu Petrișor în toată zîua s-a marit, a cu vrund puîiț de păsărica, a cu vrund miçuçel de vice sîrbaçiçe.

Petrișor cu aji č-a trecut s-a facut un baiat mîndru și frumos, da cînd p'ecă pin dos în muncă să prindă ceva cu arcu de mîncare cu iel p'lacă toț ogariji lui care i-a dobîndit de plocon, toată împărățija păsărilor și a vicelor sîrbaçiçe.

Sora lu Petrișor iar așa cu aji trecuț s-a facut o fată mare frumoasă la față și făcută cu șezămînt. Iij i-a venit vremea de măritat și Petrișor a p'ecat cu taița lui a mare afară din dos să caçe un baiat frumos și voînic s-o măriçe pe soru-sa cu iel. Până Petrișor a lipsit đ-acasă, soru-sa l-a așceptat, l-a așceptat ama fraçi-su n-a fost să vină și a p'ecat și i-a pe un drum lung, și n-a bagat sama cît s-a dus de parc toată vremea mirîndu-să đ-atîta frumoșată č-a văzut pin dos în care a crescut. Mirîndu-să așa a dat pisce o peșceră și avut voje să vadă ce iesce în i-a. Cînd a tunat înăuntru avut ce să vadă, a văzut un zmiu mare țapăn legat cu nouo čercurl grele de fier și cu sîngire groasă.

Cînd a văzut-o zmiu spămîntată i-a spus cu vorbe care fata l'-a-nțăles rugîndu-să de ia să-i da o troacă cu apă să bja. Fata mirîndu-să că înțălește zmiu ce vorbește și încă spămîntată ia dusă o troacă plină cu apă și o dește lu zmiu s-o bja. Cînd zmiu bjeu apa pocni un cerc de fier cu care a fost înferegat și tot așa bjeu nouo troace cu apă și pocniră cercul și sangiril' troace și după ce să slobăzi apucă fata și o lo cu iel de mușiere în palata lui. Fata nu baș vru să miargă cu voje și cu drag după zmiu și spusă că are frațe cu mult ogarij care o să vină după ia, ama îi fu frică și p'ecă cu zmiu.

Zmiu o scultă pe fată ce spusă de frați-su și învăță pe fată ca pe nevasta lui să ducă până la col'iba și cînd frați-su p'acă ca un lovgiu după vice sîrbačice, ia să facă bolnavă și să roaște de frați-su să lasă cu ia macar o zi ogariji lui. Zmiu până îi criči la nevastă ce să facă o înfricoșe spunîndu-i să nu-i spună lu frați-su ceva că iel ie da-rîndu de față și nevăzut și tot poaște s-audă și să vadă. Fata, vez acuma nevasta lu zmiu de frică s-a prevărit și n-a spus nimica lu frați-su numa a facut tot ce i-a cričit zmiu.

Dupa ce s-a depărtat fračisu di la col'ibă unde a traiit și ia, a loat ogariji lu Petrișor și ia îngis în podrumu la palata a lu zmiu. Ogariji, sarači de iji, nu l'e adat în gînd că ia ia bagat cu mincuna în vorbă cu zmiu în podrum acolo ca în turmă, să nu pōtă să iesă.

Zmiu după ce a vazut ogariji înkiș a p'ecat în dos să-l gasască pe Petrișor sîngur că să poată să-l mănînce, să-l omōare. Cînd a dat zmiu pisce Petrișor, iel s-a sujit fuga pe un lemna māj nalt și māj gros în vîrfu lui și d-acolo a strîgat taira lui cît a putut māj tare – Ehej, ogariji mijfiț ușor! ca vîntu, nu fiț grei ca pămîntu. Toată vremea până Petrișor a strîgat la ogariji lui să vină să-i ajuce, zmiu a ros la ocol tulpina la lemna să-l doboare jos și să-l mănînce.

Biîne, strîgatu pāntru ajutare māj întîi cît de puțin auzit iepurașu cu urikil'i lui al'e marl, da pe urmă unu cîce unu, auziră toț la rînd. Iepurașu māj întîi s-a răpezit și a dat cu capu în ușe, unde a fost înkiș, s-o spargă, ama, pe cum ie micuțel n-a putut. Pe urmă, a loat-o toț la rînd să da în ușe s-o spargă și la căpăti dește și ursu și ieșiră toț afară. Iar iepurașu îndreptă urikil'i în sus să-l audă pe Petrișor dîncotro strîgă. După c-auzit iepur' fuga d-ancuračil'a o lo înaince da pe urma lui toț ogariji aialalalt.

Nu trecu multă vreme și-i deșeră ocol la zmiu, da iel să spămîntă și întrebă pe Petrișor care sînt iji. Petrișor să face că nu șciie care sînt. Da ogariji îl întrebă ce să facă cu zmiu. Iel l'e spusă să-l mănînce pe zmiu di la cap pān la coadă, numa oasāl'i și ficați să-i lasă. Să pusără ogariji și-l mîncară da nu să săturară numa pe mustăță avut puțin sînge.

Să scoboră Petrișor în lemna, ia ficați și p'acă cu ogariji lui s-o cațe pe soru-sa în palata lu zmiu. Soru-sa cînd l-a vazut pe Petrișor s-a-nfricoșat și a-nceput să plîngă rugîndu-să de iel să-i da iertare. Biîne, Petrișor a tacut și a facut un foc mare, a sarat ficați zmiului și o ciamă pe soru-sa rugîndu-să de ia să-ș deșkidă oikii ai mîndri biîne să-i vadă că nicodată nu i-a pricit biîne. Soru-sa la scultă, da iel îi lapdă în oicl ficați zmiului saraț și fript pe foc-ola cu blăstăm să i să întorcă vederia la oicl după ce umpl'e nouo butoaie cu lăcrăm plîngînd nouo ai. Așa zisă și o lăsă pe soru-sa plîngînd da iel p'eca cu ogariji lui pin lume. După nouo ai să întorsă Petrișor la soru-sa și plînsă și iel cu ia barabar să-i ajuce să umpl'e butoiu al de nouo cu lăcrăm.

După ce umplură butoiu plîngînd amîndoi soru-sa provăzu da Petrișor îi dește podarac mare și o mărîtă după un om frumos și bogat. Până fu nuntă mulce zîle s-a mîncat și s-a beut care cît a putut, da Petrișor cu ogariji lui n-auzit și nevăzut s-adus în lume unde încă și-n zi de astăzi traiește cu ogariji lui și de aja nu vă spămîntarăț

dacă-l întâlnești undeva în vrul mare care i-e stoloș și neguros pe vrul muncă cu vîrfu până-n ceri dar să-nînde pîn-la mări.

4. Vulpija cu lupu⁴

A p'ecat moșu să prindă peșce în Cîmoc de Svići Nicola al de iarnă cu caru și aprins atîta peșce d-a umplut caru, d-abi trag boji.

Veđe asta vulpija și să face moartă în drum. Cînd o văzu moșu, dragu lui că o să-i facă la babă gul'er din p'cel'a iji să-i fiie mări cald pisce iarnă. Opreșce moșu boji ș-o lapadă pe vulpije în car dîdesupra de peșce și p'ecă cu boji.

Da vulpija oată începă să lapede peșcîl'i din car, unu cîce unu până-l lăpădă pe tot și la urmă sări și ia din car să aduie peșcîl'i pe drum. Da moșu saracu de iel n-a vazut c-a facut vulpija.

Cînd ajuns acasă iasă baba afar să-l așcepce, da moșu nu mări poace de drag pîntru c-a găsît vulpija și-i zîce baba să priviască în car să vadă ce i-a dus pingă peșce. Cînd priveșce baba nu vede nimic, ničun peșce nič că alta ceva și-i zîce la moș să vină să-i arăce ce ia dus. Cînd vine moșu și priveșce vede caru gol, nuie nič peșcîl'i nič vulpija.

Da vulpija până moșu ajuns acasă a strîns tot peșcîl'i la un loc și a kemat și vulpanu să-i ajuce să aducă peșcîl'i în vezurină să aibă toată iarna gosceñije. Așa și facură, ama până a bagat peșcîl'i în vezurină i-a vazut lupu și să duce vulpije să-i dă și lui cîta peșce că ie mult flămînd. Ama, vulpija oată și-i zîce la lup că i-a prins peșce de ia și de vulpan da iel dacă vria să mănînce peșce lasă să prindă, ama lupu îi face naloagă întoată zăua.

Veđe vulpija că nu scapă ușor de lup. S-a gîndit ia cum să să curăță de lup și iacătă îl cîamă într-o zi la ia și-l mince cum să prindă peșce.

Îi spuie vulpija la lup – fraći-miu tu să ce duč la noapce și să bağ coada în apă și să stai cu ia așa până diminața da pe urmă să trag că pe coadă să prind mult peșc.

Lupu o crede pe vulpije și cînd diminața trağe iel coada să scoată peșcîl'i și nu poace să iesă din apă că a-nghetă apă în Cîmoc. Să plînge lupu la vulpije că nu poace să scoată coada ș-o-ntriabă ce să facă. Da vulpija îi spuie – moară că ai prins mult peșce cu coada de aia nu poț s-o scoț și vine vulpija și-l trağe și ia din apă și iisă rupe coada la lup și rămînde lupu fără coadă, de ris în lume. Ama vulpija îi zîce la lup ia tač fraći-mu că-ț găsăsc ieu coadă mări bună decît c-ai avut-o pîn-acuma.

P'acă ia cu lupu în sat la vro sâdencă unde babil'i torc caiere de cîlt și îi spuie vulpija la lup – ia ascultă tu fraći-miu la mine ce să fac. Ieu mă duc să fur o găină din cocină și cînd o-ncepiă să cîrăie găinîl'i și să alătre cîni babil'i o să dă drumu la furc cu caiere de cîlt și o să iesă afară să să ia după mine, da tu tună în casă și ia cît poț mări mulce caiere de cîlt să-ț fac o coadă frumoasă. Biie a facut lupu cum i-a spus vulpija, a furat mări mulce caiere de cîlt și a venit în dos lîngă vezurina vulpiji.

Alot vulpija cajerîl'i de cîlt și ia facut la lup o coadă frumoasă și lungă și ia prins-o la cur. Ama vulpija oată, priveșce ia cum să să curăță de lup și zîce – vez fraći-mu ce coadă mîndră ai tu acuma, ca nima în lume, numa să facem focu să ne-ncazim că iarna-sta o să fiie cam geroasă și frigoasă. O scultă pe ia lupu și face un foc cu balbataia mare, da vulpija oată și țap, sare pisce foc, și-i spuie la lup, ia sâr! și tu dacă poț. Da lupu cam prostovan sare pisce foc și i sa prinde coada de cîlt și începe să zbere că-i arde coada, da vulpija cum ie de oată îi spuie la lup că de cît înșira cu paie o scăpa. Lupu în grabă nu să gîndeșce numa sare în șira cu paie și arde saracu de tot și moare și așa vulpija oată a scapat de lup.